

FIȘA ANALITICĂ MINIMALĂ A MONUMENTELOR CLASATE – DIN AFARA ZONEI CENTRALE

Mănăstirea "Sf. Simeon Stâlpnicul"-Gai

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-II-a-A-00500
1.2.	Denumire oficială	Mănăstirea "Sf. Simeon Stâlpnicul"-Gai

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate, cartier	Municipiul Arad, Cartier Gai
2.2.	Adresa	Str. Dunării nr. 170 , cod 310486
2.3.	Localizare anterioară	nu
2.4.	Referințe privitoare la zona de protecție	După anul 2000 a fost ridicat încă un corp de chili și o biserică nouă în stil moldovenesc. Are și funcție de cazare turistică.

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Paraclisul și conacul sunt în stil baroc, reprezentativ pentru secolul al XVII-lea. Biserica de lemn adusă ulterior este reprezentativă pentru arhitectura românească de pe Valea Mureșului din sec al XVIII-lea. Iconostasul bisericii este pictat în stilul renașterii târzii. În anul 2002 începe construirea unei biserici noi. În prezent în incinta mănăstirii sunt: vechea biserică (paraclisul), conacul, biserică de lemn, o biserică nouă de zid, poarta de intrare cu turn, paraclis în aer liber, o unitate de cazare cu anexe gospodărești, grădină decorativă, cimitir și terenuri agricole.
3.2.	Funcțiunea/utilizarea în prezent	Ansamblu mănăstiresc ce cuprinde reședința episcopului, un paraclis, anexe gospodărești și turnul clopotniță. În anul 1986 a fost adusă și Biserica de lemn Sfinții Apostoli Petru și Pavel din satul Seliște (comuna Petriș de pe Valea Mureșului, județul Arad). În prezent este mănăstire de maici. În vechiul conac este amenajat un muzeu ecleziastic. Are și funcție de cazare turistică.
3.3.	Utilizarea anterioară	Mănăstirea a fost desființată în 1959 și reînființată în 1964 ca mănăstire de maici.
3.4.	Utilizarea inițială	Ansamblu mănăstiresc ortodox și reședință de vară pentru episcopii ortodocși ai Aradului.
3.5.	Modificări	În perioada războiului construcțiile au fost ruinate de trupele sovietice. A fost renovată în perioada 1955-1956. 1955 episcopul Andrei Mageru acordă statutul de mănăstire de maici. 1975 se consolidează și se modernizează ansamblul ecleziastic. Cu ocazia unor noi lucrări de restaurare, a fost adusă în incinta mănăstirii în anul 1986 o biserică de lemn. S-a construit Paraclisul de vară, Poarta monumentală cu turn și s-au amenajat curțile interioare. În corpul conacului a fost amenajat un muzeu, inaugurat

		<p>în 1967.</p> <p>În anul 1999 chiliile au fost extinse cu încă un corp și o trapeză.</p> <p>În anul 2002 începe construirea unei biserici noi.</p> <p>În prezent în incinta mănăstirii sunt: vechea biserică (paraclisul), conacul, biserica de lemn, o biserică nouă de zid, poarta de intrare cu turn, paraclis în aer liber, o unitate de cazare cu anexe gospodărești, grădină decorativă, cimitir și terenuri agricole.</p>
--	--	--

4. DATARE

4.2.	Perioada	<p>A fost ridicată în perioada 1745-1765.</p> <p>A fost consolidată și renovată între anii 1955-1956. 1964 a început amenajarea conacului pentru a deveni muzeu.</p>
------	----------	--

5. ISTORIC. PERSOANE ȘI EVENIMENTE ASOCIATE

5.2.	Ctitor	Sinesie Jivanovici (1751-1768), al șaptelea episcop ortodox sârb al aradului.
5.3.	Meșter	Egidius Ioanovici- meșter arădean
5.4.	Pictor	Stefan Tenetchi a pictat iconostasul 1767
5.5.	Evenimente	Dupa demolarea vechii catedrale a Aradului, în anul 1861, au fost strămutate și înmormântate la mănăstire, în interiorul altarului, ramașitele pământești ale episcopilor inhumați in catedrală.

Mănăstirea astăzi are o biserică nouă(www.bing.com)

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-II-m-A-00500.01
1.2.	Denumire oficială	Biserica Mănăstirii "Sf. Simeon Stâlpnicul"-Gai

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate	Arad
2.2.	Adresa	Str. Dunării nr. 170
2.3.	Localizare	În incinta mănăstirii

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Biserica este în stil baroc eclesiastic, reprezentativă pentru secolul al XVII-lea. este lipit de conac având turnul în partea de sud-est a acestuia. Decorațiile sunt cu elemente baroce: cornișa triplă ondulată de deasupra ferestrei, registre suprapuse, cornișa amplă și profilată cu elemente curbe, pilaștri cu capiteli ioni și cornice la colțuri. Turnul are ferestre cu arcade și cornișe triple, iar la partea de sus este ornat cu cornișe care compun un cerc (motivul ceasului). structura interiorului este de tip bazilical ortodox cu elemente decorative baroce și rococo. Iconostasul bisericii este pictat în 1767, în stilul renașterii târzii. Pictura îmbină elemente de artă apuseană adaptate la canoanele bizantine.
3.2.	Funcțiunea/utilizarea	Biserică ortodoxă cu hram: Sf. Simeon Stalpnicul, Sf. Ap. Petru și Pavel
3.3.	Utilizarea anterioară	
3.4.	Utilizarea inițială	Deși era paraclisul mănăstirii a fost utilizată ca biserică pentru locuitorii români și sârbi din Cartierul Gai până în anul 1866.
3.5.	Modificări	Iconostasul a fost înlocuit și biserică a fost repictată. Iconostasul original al bisericii este expus în muzeu. Biserica a fost reparată în anii 1857, 1926. În anul 1936, după construirea bisericii ortodoxe din Gai activitatea bisericii mănăstirii a încetat pentru două decenii. Distrușă în perioada celui de-al Doilea Război Mondial, a fost renovată între anii 1955-1956 și apoi 1975 și 1986.

4. DATARE

4.2.	Perioada	1760-1762 Renovare sec XX
------	----------	------------------------------

5. ISTORIC. PERSOANE ȘI EVENIMENTE ASOCIATE

5.2.	Ctitor	Sinesie Jivanovici (1751-1768)
5.3.	Meșter	Egidius Ioanovici- meșter arădean
5.4.	Pictor	Stefan Tenetchi a pictat iconostasul 1767

Conacul și paraclisul ([www. Crestinortodox.ro](http://www.Crestinortodox.ro))

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-II-m-A-00500.02
1.2.	Denumire oficială	Fosta reședință de vară episcopală, azi Colecția de icoane și carte veche

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate	
2.2.	Adresa	Str. Dunării nr. 170
2.3.	Localizare	În incinta mănăstirii "Sf. Simeon Stâlpnicul"-Gai

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Conacul este în stil baroc, reprezentativ pentru secolul al XVII-lea. Conacul este lipit de biserică și formează în plan litera U deschis spre est. Fațadele sunt orientate spre est și vest, decorate cu elemente baroce, învelitoarea este din țigle. Fațada principală este decorată cu fronton și volute, pilaștri, fereastră ovală. Cornișa amplă și decroșurile subliniază caracterul baroc. Fațada de vest cuprinde o suită de cinci arce <i>în plin cintru</i> deschise spre un pridvor cu arcade. Ferestrele au grilaje decorative.
3.2.	Funcțiunea/utilizarea în prezent	Muzeu eparhial ce deține colecția de "Valori de arta veche romaneasca".
3.3.	Utilizarea anterioară	După 1967 este muzeu.
3.4.	Utilizarea inițială	Reședința episcopului Sinesie Jivanovici și apoi pentru reședința de vară pentru episcopii ortodocși ai Aradului.
3.5.	Modificări	PS Teoctist Arapasu, pe cand era episcop al Aradului (1962-1973), ulterior Patriarh al Bisericii Ortodoxe Romane a fost inițiatorul muzeului de artă religioasă. Amenajarea a început în 1964 iar muzeul s-a inaugurat în 1967.

4. DATARE

4.2.	Perioada	1765
------	----------	------

5. AUTORI

5.2.	Ctitor	Sinesie Jivanovici (1751-1768)
5.3.	Meșter	Egidius Ioanovici- meșter arădean
5.4.	Pictor	

Conacul- Fațada principală

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-II-m-A-00500.05
1.2.	Denumire oficială	Biserica de lemn "Sf. Apostoli Petru și Pavel"

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate	Municipiul Arad, Cartier Gai
2.2.	Adresa	Str. Dunării nr. 170
2.3.	Localizare	În incinta mănăstirii "Sf. Simeon Stâlpnicul"-Gai
2.4.	Localizare anterioară	Satul Seliștea de Mureș, comuna Petriș.

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Biserica de lemn este reprezentativă pentru arhitectura românească de pe Valea Mureșului din sec al XVIII-lea. Planul este dreptunghiular cu absida altarului nedecroșat. Interiorul cuprinde pronaos cu tavan drept, naos boltit semicilindric și iconostas. Sunt două intrări una spre vest în pronaos și una spre sud direct în naos. Pereții sunt din bârne de lemn de gorun dispuse orizontal, fundația este de piatră, iar acoperișul este de șindrilă. Turnul are baza pătrată, este acoperit cu șindrilă și decorat cu elemente baroce (bulbi suprapuși). Dimensiunile bisericii sunt: înălțimea turnului 11,15m, lungimea 11,10m și lățimea 4,90m. Altarul și iconostasul sunt pictate de zugravii Filip din Lugoj și Nicolae din Lupșa, de formație post brâncovenească.
3.2.	Funcțiunea/utilizarea în prezent	Biserica "Sf. Apostoli Petru și Pavel"
3.3.	Utilizarea anterioară	Nu a fost utilizată după 1937 când s-a construit biserica nouă din Seliștea de Mureș.
3.4.	Utilizarea inițială	Biserica de lemn "Sf. Apostoli Petru și Pavel" din satul Seliște
3.5.	Modificări	Adusă în incinta mănăstirii în anul 1986 din satul Seliștea de Mureș, comuna Petriș. 2011 reparații la acoperiș și turlă.

4. DATARE

4.2.	Perioada	1745-1754
------	----------	-----------

5. AUTORI

5.2.	Ctitor	Posibil preotul Vasile Popovici
5.4.	Pictor	Filip din Lugoj și Nicolae din Lupșa Mare

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-II-m-A-00500.03
1.2.	Denumire oficială	Corpul vechi al chiliilor

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate	Municipiul Arad, Cartier Gai
2.2.	Adresa	Str. Dunării nr. 170
2.4.	Localizare	Este situată în incinta mănăstirii "Sf. Simeon Stâlpcul"-Gai

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Baroc eclesiastic provincial de secol XVIII.
3.2.	Funcțiunea/utilizarea în prezent	Chilii
3.3.	Utilizarea anterioară	Chilii
3.4.	Utilizarea inițială	Chilii
3.5.	Modificări	Renovare odată cu mănăstirea

4. DATARE

4.2.	Perioada	1765
------	----------	------

5. AUTORI

5.2.	Ctitor	Sinesie Jivanovici (1751-1768)
5.3.	Meșter	Egidius Ioanovici- meșter arădean

Biserica de lemn "Cuvioasa Paraschiva"

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-II-m-B-00482
1.2.	Denumire oficială	Biserica de lemn "Cuvioasa Paraschiva"

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate	Municipiul Arad
2.2.	Adresa	Str. Andrenyi Karoly 1-3
2.3.	Localizare anterioară	Sat Groșeni , comuna Archiș, jud. Arad
2.4.	Referințe privitoare la zona de protecție	Este situată în incinta Spitalului Clinic Județean Arad

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Biserica este reprezentativă pentru arhitectura românească a bisericilor de lemn din Transilvania secolului al XVIII-lea- zona Munții Codru-Moma A fost construită cu pereți alcătuiți din bârne orizontale, împrejmuită de un brâu sculptat cu motivul funiei. Planul era dreptunghiular cu o absidă decroșată sprijinită pe trei laturi ale unui octogon. Un turn înalt este peste pronaos. In 1990, când a început construirea noii biserici din Groșeni, această biserică s-a degradat iar pronaosul și turnul au fost demolate. Odată cu mutarea s-a adăugat un pronaos nou de cărămidă aparentă. Grinzile de gorun au fost curățate și tratate. Pictura de pe Iconostas și de pe Ușile Împărătești și Diaconești, se presupune că este a lui David zugravu din Curtea de Argeș, care a lucrat în Bihor între anii 1746 și 1786. Pictura de pe bolta este mult mai târzie și se atribuie unui alt zugrav bihorean, Ioan Lopoșan, activ în prima jumătate a secolului XIX. Din pictura pronaosului s-a păstrat doar un fragment cu capul Leviatanului.
3.2.	Funcțiunea/utilizarea în prezent	Lăcaș de rugăciune pentru pacienții Spitalului Județean Arad
3.3.	Utilizarea anterioară	Depozit de materiale pentru biserica nouă din Groșeni.
3.4.	Utilizarea inițială	Biserică sătească
3.5.	Modificări	Biserica a fost reconstruită și sfințită în anul 2001, în incinta Spitalului Clinic Județean Arad

4. DATARE

4.2.	Perioada	1724- an scris pe o grindă din pronaos
------	----------	--

5. AUTORI

5.3.	Meșter	Nu se cunoaște
5.4.	Pictor	David zugravu din Curtea de Argeș, Ioan Lopoșan
5.5.	Evenimente	Mutarea din parohia Ineu a fost realizată de părintele Pavel Vesa, cu acceptul Episcopiei Ortodoxe a Aradului, Ienopolei și Hălmagiului, și cu contribuția directă a P.C. preot Roman și cu binecuvântarea P.S. episcop Timotei

Clinica de pediatrie

6. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-II-m-B-00582
1.2.	Denumire oficială	Clinica de pediatrie

7. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate	Municipiul Arad
2.2.	Adresa	Str. Victoriei nr. 1
2.3.	Localizare anterioară	nu
2.4.	Referințe privitoare la zona de protecție	Este situată în Piața Spitalului

8. DETALIEREA STRUCTURII

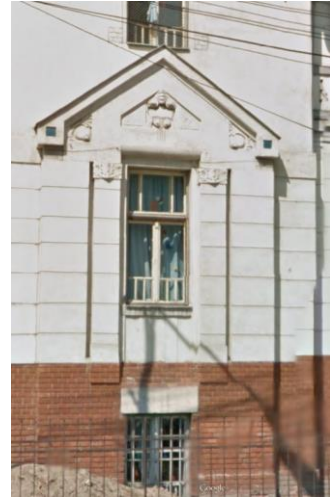
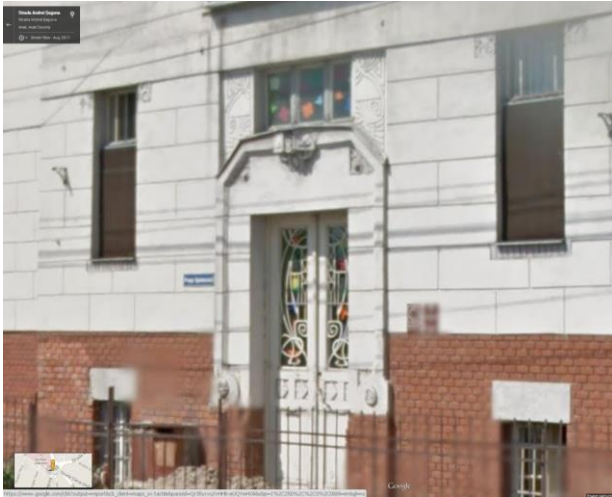
3.1.	Arhitectură și stil	Stil Secession geometric, cu elemente decorative florale geometrizate, placaje ceramice, vitralii la intrare, elemente de arhitectură de lemn la balcoane
3.2.	Funcțiunea/utilizarea în prezent	Clinica de pediatrie a Universității Vasile Goldiș
3.4.	Utilizarea inițială	Spitalul de copii

9. DATARE

4.2.	Perioada	1905
------	----------	------

10. AUTORI

5.3.	Autor	Arh. Milan Tabaković
5.5.	Evenimente	

Fosta clădire administrativă a Fabricii "Astra"

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-II-m-B-00585
1.2.	Denumire oficială	Fostă clădire administrativă a Fabricii "Astra"

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate, cartier	Municipiul Arad, Cartier Aurel Vlaicu
2.2.	Adresa	Calea Aurel Vlaicu nr.43

3. DETALIEREA STRUCTURII

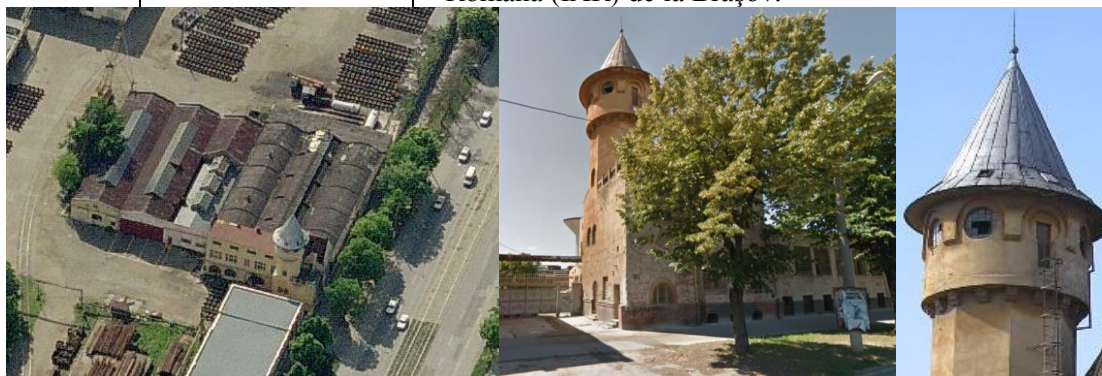
3.1.	Arhitectură și stil	Arhitectură industrială Secession
3.2.	Funcțiunea/utilizarea în prezent	Uzina de vagoane de marfă Arad
3.4.	Utilizarea inițială	Fabrica de mașini MARTA- birouri, laboratoare și turnul de apă

4. DATARE

4.2.	Perioada	1900-1910
------	----------	-----------

5. ISTORIC. PERSOANE ȘI EVENIMENTE ASOCIATE

5.2.	Istoric	<p>Astra Vagoane a fost fondată inițial sub denumirea de Fabrica de Vagoane și Motoare John Weitzer, în anul 1891.</p> <p>În 1905, a fost înființată Fabrica de mașini MARTA (Magyar Automobil Részvény Társaság Arad). Este prima fabrică de automobile de pe actualul teritoriu al României. Firma era o sucursală a firmei americane Westinghouse, care în 1912 a dat faliment. În aceste condiții este preluată de firma austriecă Austro Daimler. În Primul Război Mondial producția de automobile este înlocuită cu cea de motoare de avioane. După 1918, schimbările politice și administrative conduc la schimbări în cadrul fabricii care se soldează cu înființarea în 1921 a <i>Societății Astra</i> – prima fabrică română de vagoane și motoare. Aceasta s-a realizat prin unirea fabricii de vagoane Weitzer cu fabrica Marta.</p> <p>Fabrica Astra producea autocamioane, autobuze, autostropitoare, autoturisme, motoare cu benzină sau gaz metan, mașini unelte de precizie precum și avioane.</p> <p>În anul 1926 s-a oprit producția de automobile și utilajele au fost preluate de Întreprinderea Aeronautică Română (IAR) de la Brașov.</p>
------	---------	--

Fosta Fabrică de spirt și drojdie "Frații Neumann"

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-II-m-B-00586
1.2.	Denumire oficială	Fosta Fabrică de spirt și drojdie "Frații Neumann"

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate, cartier	Municipiul Arad, Cartier Aurel Vlaicu
2.2.	Adresa	Calea Aurel Vlaicu nr. 274-276

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Arhitectură industrială de sfârșit de secol XIX
3.2.	Funcțiunea/utilizarea în prezent	SC Indagrara Prodcom SA
3.4.	Utilizarea inițială	Fabrica de spirt și drojdie "Frații Neumann"
3.5.	Modificări	ruină

4. DATARE

4.2.	Perioada	1880-1890
------	----------	-----------

5. ISTORIC. PERSOANE ȘI EVENIMENTE ASOCIATE

5.1.	Istoric	<p>Fabrica a fost fondată în anul 1851 de către frații Adolf, Eduard și Daniel Neuman. Actuala clădire, care o înlocuiește pe cea veche, datează din 1884 și reprezintă cea mai modernă fabrică a vremii din sud-estul Europei. Ulterior, în 1862, a fost construită și o moară. Utilajele lor au funcționat peste 100 de ani, fiind demontate abia după 1990.</p> <p>Din acest nucleu mai târziu s-a înființat <i>Indagrara - Fabrica de spirt și drojdie</i>. Carol înființează în 1909 Fabrica de Textile Arad, pe care ulterior o va conduce nepotul său Francisc Neuman. Pasionat de fotbal, acesta a înființat clubul de fotbal I. T. Arad și în 1946 a construit Stadionul ITA. A avut două echipe ITA și Indagrara.</p> <p>Pentru merite deosebite aduse economiei Imperiului, familia Neuman a fost înobilată, în 1884, de Franz Iosif, Împăratul Austro-Ungariei. Francisc von Neuman are titlul Baron de Vegvar.</p>
------	---------	---

Monumentul celor 13 generali, executați în anul 1849

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-III-m-B-00663
1.2.	Denumire oficială	Monumentul celor 13 generali, executați în anul 1849

1. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate, cartier	Municipiul Arad, Cartier Subcetate
2.2.	Adresa	Piața 13 Martiri
2.3.	Localizare anterioară	
2.4.	Referințe privitoare la zona de protecție	

2. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Monumentul este format dintr-un obelisc de granit așezat pe un soclu cu baza pătrată. Baza monumentului este un trunchi de piramidă pătrată placată cu calupuri de piatră.
3.2.	Funcțiunea/utilizarea în prezent	Monument comemorativ
3.5.	Modificări	În 1974 au fost îngropate aici rămășițele a 11 dintre martiri.

3. DATARE

4.2.	Perioada	1881
------	----------	------

4. ISTORIC. PERSOANE ȘI EVENIMENTE ASOCIATE

5.1.	Istoric	<p>Monumentul este închinat memoriei celor 13 generali ai revoluției maghiare care au fost executați în Arad. Pe obelisc se află inscripționată data execuției: “1849 október 6.” Pe celelalte trei laturi ale părții superioare a monumentului sunt inscripționate numele celor 13 generali martiri, în ordinea execuției lor.</p> <p>Desseffy Arisztid (1802–1849) Kiss Ernő (1799–1849) Knezić Károly (1808–1849) Láhner György (1795–1849) Lázár Vilmos (1815–1849) Leiningen-Westerburg Károly (1819–1849) Nagysándor József (1804–1849) Poeltenberg Ernő (1813–1849) Schweidel József (1796–1849) Török Ignác (1795–1849) Vécsey Károly (1807–1849)</p>
------	---------	---

Statuia Sfântului Florian

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-III-m-B-00672
1.2.	Denumire oficială	Statuia Sfântului Florian

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate, cartier	Municipiul Arad, Cartier Aradul Nou
2.2.	Adresa	Str. Adam Muller Guttenbrunn, nr.135
2.3.	Localizare anterioară	nu

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Reprezintă mucenicul Florian, patronul pompierilor, în uniforma de ofițer roman, cu un ulcior într-o mână și un steag în cealaltă. Statuia este pictată. Este așezată pe spațiul verde de la capătul străzii Adam Muller Guttenbrunn în apropierea intersecției, îngrădită cu un gard din fier forjat de înălțime mică.
------	---------------------	---

4. DATARE

4.2.	Perioada	1869
------	----------	------

5. ISTORIC. PERSOANE ȘI EVENIMENTE ASOCIATE

5.1.	Autor	necunoscut
5.2.	Ctitor	donățiile familiei Dambacher și ale lui Anton Sachs
	Istoric	Sfântul Florian (protectorul pompierilor) a fost un cetățean roman care a murit ca martir la 4 mai 304 în Lauriacum (azi Lorch în Austria). Florian era creștin și pentru că a refuzat să se închine zeilor romani a fost exilat în localitatea care azi se numește Sankt Pölten în nord-estul Austriei. Pentru nesupunere a fost tăiat de viu și aruncat în râul Enns. Sf.Florian este sărbătorit de Biserica Romano-Catolică la 4 mai.

Mormântul Elenei Ghiba Birta

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-IV-m-B-00681
1.2.	Denumire oficială	Mormântul Elenei Ghiba Birta

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate, cartier	Municipiul Arad, Cartier Aurel Vlaicu
2.2.	Adresa	Cimitirul Eternitatea

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Obelisc de piatră
------	---------------------	-------------------

4. DATARE

4.2.	Perioada	1904
------	----------	------

5. ISTORIC. PERSOANE ȘI EVENIMENTE ASOCIATE

5.1.	Istoric	<p>Elena Ghiba Birta(1801-1864) Elena Ghiba s-a născut la Bichiș (Bekes-Ungaria) în anul 180. Tatăl său era preot, fondator al al bisericii ortodoxe în Bichiș, aflat atunci în partea ungară a imperiului austro-ungar.</p> <p>Elena Ghiba Birta s-a remarcat prin acțiunile sale filantropice de sprijinire a învățământului românesc din Arad, dar și spre susținerea bisericilor, săracilor, spitalului și pompierilor.</p> <p>În anul 1863 înființează școala românească de la Arad care îi va purta numele și o fundație pentru oferirea de burse studentești pentru tinerii de religie ortodoxă, români sau greci.</p> <p>Fundația a funcționat până în 1939, când a rămas fără fonduri. Liceul de fete înființat în 1919 îi poartă numele-azi Colegiul Național Elena Ghiba Birta</p>
------	---------	--

Obeliscul de pe mormânt

Bustul Elenei Ghiba Birta din curtea Colegiului

Mormântul lui Vasile Goldiș și Elenei Goldiș

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-IV-m-B-00682
1.2.	Denumire oficială	Mormântul lui Vasile Goldiș și Elenei Goldiș

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate, cartier	Municipiul Arad, Cartier Aurel Vlaicu
2.2.	Adresa	Cimitirul Eternitatea

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Ansamblu de marmură cioplită și placaj de piatră
3.5.	Modificări	

4. DATARE

4.2.	Perioada	al doilea sfert al sec. XX
------	----------	----------------------------

5. ISTORIC. PERSOANE ȘI EVENIMENTE ASOCIATE

5.1.		<p>Vasile Goldiș (1862-1934)</p> <p>Vasile Goldiș s-a născut în data de 12 noiembrie, 1862, în satul Mocirla (azi satul Vasile Goldiș), județul Arad într-o familie de preoți. Urmează cursurile Gimnaziului Regal Superior din Arad (Moise Nicoară de azi), între anii 1873-1881, absolvindu-le ca șef de promoție, remarcându-se la istorie, literatură și filozofie.</p> <p>Urmează cursurile Facultății de Litere și Filozofie, la Universitatea din Budapesta (1881-1882 și 1884-1885) și la Universitatea din Viena (1882-1884) ca bursier al Episcopiei Ortodoxe Române din Arad. Aici activează în cadrul societăților studenților români Petru Maior și România Jună.</p> <p>Licențiat în litere și filozofie este profesor la Budapesta, Caransebeș și se stabilește la Brașov.</p> <p>În 1893, devine membru al Partidului Național Român și colaborator activ al ziarului Tribuna din Sibiu. Din anul 1897 devine colaborator permanent al ziarului Tribuna poporului din Arad.</p> <p>Intre 1895-1901, Goldiș este secretar al Societății pentru crearea unui fond de teatru român, sprijină mișcarea teatrală a românilor transilvăneni.</p> <p>În 1901 se stabilește la Arad ca secretar al Episcopiei Ortodoxe Române, iar mai târziu profesor și director al Școlii Superioare de Fete.</p> <p>Membru din 1893 al Partidului Național Român, militează pentru o atitudine activă în rezistența față de politica oficială maghiară. Intre anii 1906-1910 este deputat în parlamentul maghiar unde se opune legilor asupritoare față de naționalități. În 1912 ziarul <i>Tribuna</i>, activ în lupta de emancipare a românilor își încetează publicarea. Rolul său este continuat de ziarul <i>Românul</i>, avându-l ca director pe Vasile Goldiș.</p> <p>La 1 decembrie 1918 citește Cuvântarea solemnă de la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, prin care se decreta Unirea.</p> <p>În perioada interbelică a făcut parte din guvernele de la București conduse de I.C. Brătianu (1918-1919), Artur Văitoianu (1919-1920), Alexandru Averescu (1920-1926),</p>
------	--	--

	<p>a fost ales deputat al Partidului Național Român în circumscripțiile Radna (1919), Pecica și Ineu (1922). Se retrage din viața politică și se dedică vieții culturale. Între anii 1923-1932, deține funcția de președinte al societății ASTRA.</p>
--	---

Mormântul lui Ioan și Coriolan Petranu

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-IV-m-B-00683
1.2.	Denumire oficială	Mormântul lui Ioan și Coriolan Petranu

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate, cartier	Municipiul Arad, Cartier Aurel Vlaicu
2.2.	Adresa	Cimitirul Eternitatea

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Cavoul familiei Petranu
3.5.	Modificări	

4. DATARE

4.2.	Perioada	a doua jum. a sec. XX
------	----------	-----------------------

5. ISTORIC. PERSOANE ȘI EVENIMENTE ASOCIATE

5.1.		<p>Coriolan Petranu (1893 – 1945) Profesor universitar dr.- catedra istoria artei Universitatea Română din Cluj</p> <p>S-a născut la Șiria, județul Arad, tatăl său fiind preot în sat. A urmat cursuri gimnaziale la Arad și apoi Facultatea de Drept și Științe Politice la Budapesta, Istoria Artelor și Estetică a Universității din Berlin (1912-1913) continuându-și pregătirea profesională la Viena (1913-1916). 1917. Își susține doctoratul în estetică. Se angajează în 1918 ca funcționar de specialitate la Muzeul de Belearte din Budapesta., În 1919 este conferențiar de istoria artelor la Universitatea din Cluj. Aici desfășoară o intensă activitate didactică în istoria artelor, fiind discipol al lui Josef Strzygowski și adept al teoriei originilor organice și folclorice ale plasticii moderne. Cursurile sale captează interesul tinerilor pentru arta și arhitectura populară românească. Între anii 1920-1922 îndeplinește și funcția de inspector general al muzeelor din Transilvania. În această calitate este delegat de guvernului român pe lângă <i>Comisia de reparațiuni de la Budapesta</i> să recupereze tezaurului artistic transilvănean transportat în anii de război la Budapesta. Astfel aduce înapoi în țara 7 vagoane, cu obiecte de artă, evaluate la 20 miliarde lei. Drept răsplată pentru munca sa este decorat cu titlul de Cavaler al ordinului „Coroana României”. Este numit membru al <i>Comitetului permanent al congreselor internaționale de știință artei și estetică</i>. Susține conferințe la Stockholm, Varșovia, Sofia, Berna, Paris. Pentru calitățile sale științifice este numit <i>membru corespondent al Academiei germane din Munchen</i>. Lucrări publicate susțin consonanța dintre arta tradițională transilvană și arta europeană: Revendicările artistice ale Transilvaniei (1925), Biserici de lemn ale romanilor ardeleni (1934), Monumentele istorice ale județului Bihor, Biserici de lemn (1931), Biserici de lemn din județul Arad. Este înmormântat în cavoul familiei alături de tatăl său preotul Ioan Petranu.</p>
------	--	--

Mormântul lui Ioan Popovici Desseanu

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-IV-m-B-00684
1.2.	Denumire oficială	Mormântul lui Ioan Popovici Desseanu

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate, cartier	Municipiul Arad, Cartier Aurel Vlaicu
2.2.	Adresa	Calea Aurel Vlaicu nr. 274-276
2.3.	Localizare anterioară	

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	
3.2.	Funcțiunea/utilizarea în prezent	

4. DATARE

4.2.	Perioada	Începutul secolului XX
------	----------	------------------------

5. ISTORIC. PERSOANE ȘI EVENIMENTE ASOCIATE

5.1.		<p>Ioan Popovici Desseanu Avocatul și parlamentarul Ioan Popovici-Desseanu a militat pentru dezvoltarea învățământului românesc. S-a născut în comuna Bichiș, la 22 februarie 1831. La 12 mai 1863, în sălile hotelului "Crucea Albă" (Ardealul de azi) din Arad, se înființează "Asociațiunea națională arădană pentru cultura și conversarea poporului român", unde îl întâlnim alături de Miron Romanul, Atanasie Șandor, Vincențiu Babeș, Anton Mocioni, Ghorghe Popa de Teiuș.a.</p> <p>În cadrul adunării generale a Astei din decembrie 1866 s-a discutat și propunerea lui Ioan Popovici Desseanu privind respectarea dreptului folosirii limbii române în actele oficiale precum și ideea înființării unui gimnaziu de stat la Arad sau Timișoara cu predare în limba română.</p> <p>1871, ca asesor (consilier bisericesc) consistorial Ioan Popovici Desseanu elaborează o schiță a unei posibile Universități la Arad, care să includă un Gimnaziu, Preparandie, Institutul teologic și o Facultate de Drept. Prin activitatea desfășurată de Astra arădeană în primul deceniu de existență aceasta a sprijinit activitatea profesorilor de la institutul pedagogic și teologic iar cu ajutorul Episcopiei a apărut în februarie 1869 prima revistă în limba română din Episcopia Aradului „Speranția”.</p> <p>Evenimentele care s-au produs în Arad după înființarea Astei au transformat orașul într-un important centru cultural și politic unde și-au desfășurat activitatea o serie de intelectuali ca episcopul Procopie Ivacicovici, Ioan Popovici Desseanu, Miron Romanu, Alexandru Gavra și Atanasie Șandor care au pus în practică o serie de idei prin care au contribuit la dezvoltarea culturii naționale.</p>
------	--	--

Bustul rabinului Chorin Aron

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-IV-m-B-00685
1.2.	Denumire oficială	Bustul rabinului Chorin Aron

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate, cartier	Municipiul Arad, Cartier Grădiște
2.2.	Adresa	Cimitirul Evreiesc

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Un cavou alb cu arcadă ogivală amplasat în 1851 în Cimitirul evreiesc
3.5.	Modificări	In 1851 a fost amplasat in cavou un bust. In prezent nu mai există bustul pe soclul .

4. DATARE

4.2.	Perioada	1846
------	----------	------

5. ISTORIC. PERSOANE ȘI EVENIMENTE ASOCIATE

5.1.		Aron Chorin (1766-1844) rabin evreu, pionier al reformismului evreiesc S-a născut la Hranice, în Moravia. A studiat în școli talmudice (Yeshiva) la Mattesburg și Praga. Om de vastă cultură de orientare iluministă, a fost ales rabin de comunitatea evreiască din Arad în 1789. S-a opus iudaismului ortodox prin activitatea sa publicistică și a creat un drum reformist continuat și de următorul rabin Jacob Steinhardt. A murit la Arad în 1844.
------	--	---

Casa Toth Arpad

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod LMI	AR-IV-m-B-00690
1.2.	Denumire oficială	Casa Toth Arpad

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ

2.1.	Localitate, cartier	Municipiul Arad, Cartier Pârneava
2.2.	Adresa	Str. Ioan Rațiu, nr. 23

3. DETALIEREA STRUCTURII

3.1.	Arhitectură și stil	Casă tradițională modernizată. A fost identificată în 1931 când s-au descoperit în curte sculpturi ale tatălui poetului.
------	---------------------	---

4. DATARE

4.2.	Perioada	mijl. sec. XIX, modif. înc. sec. XX
------	----------	-------------------------------------

5. ISTORIC. PERSOANE ȘI EVENIMENTE ASOCIATE

5.1.	Istoric	 <p>Tóth Árpád (1886-1928) S-a născut în această casă din cartierul Pârneava. A făcut gimnaziul la Debrecen și a studiat filologia la Universitatea din Budapesta. În 1907, poemele sale au început să fie publicate în ziarele maghiare „A Hét” și „Vasárnapi Újság”, iar după 1908 în publicația „Nyugat”. În anul 1911, Toth Arpad a devenit critic de teatru pentru ziarul maghiar „Nagy Újság”. În perioada guvernul revoluționar după Primul Război Mondial, Toth Arpad devine secretar al Academiei Vörösmarty, pentru o perioadă scurtă. A murit sărac și bolnav de tuberculoză la Budapesta. A fost un poet liric al scolii Nyugat și traducător de poezie și proză (Milton, Oscar Wilde, Shelley, Keats, Baudelaire, Flaubert, Gautier, Maupassant, Cehov).</p>
------	---------	---

